

Az óra időpontja: 2017. november 15., szerda, 08:00-08:45

Iskola, osztály: 10.c osztály

Iskola neve és címe: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium; 1088 Budapest, Trefort u. 8.

Tanít: Daróczy Dávid

Témakör megnevezése: Társadalmi folyamatok a 21. század küszöbén

Tanítási egység (téma) címe: **A városfejlődés folyamata**

Az óra (jellemző) típusa: Új ismeretet feldolgozó óra

1. Tantervi követelmények

1.1.A tanítási óra oktatási céljai:

- A falvak funkciójuk szerinti csoportosítása
- A falvak és városok közötti különbségek feltárása
- A városok kialakulása és szerepkörei
- A városfejlődést segítő adottságok megismerése
- A városok jellemző szerkezeti modelljeinek megismerése
- Az urbanizáció fogalma, részei és szakaszai
- A különböző térségekben lejátszódó urbanizálódás eltérő vonásainak felismerése
- A társadalmi-gazdasági fejlődéssel való összefüggésének belátása

1.2.A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- Ábraelemzési képesség fejlesztése
- Topográfiai ismeretek erősítése
- Ok-okozati összefüggések felismerése, értelmezése
- Együttműködési képesség fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Lakóterületi ismeretek bővítése
- Vázlatírás fejlesztése
- Térképolvasás fejlesztése

1.3.A tanítási óra nevelési céljai:

- A társadalmi folyamatok, problémák iránti érdeklődés felkeltése
- Problémamegoldó szemlélet kialakítása
- Hatékony együttműködés fejlesztése

1.4. Oktatási követelmények

a. Fogalmak:

- új fogalmak: belső lakóöv, belső munkahelyöv (city), CBD, külső lakóöv, külső munkahelyöv, városszerkezet, urbanizáció, városmag
- megerősítendő fogalmak: központi funkció, falu, település, város, vásárvárosok

b. Folyamatok:

- új folyamatok: (dezurbanizáció, reurbanizáció, szuburbanizáció,) városfejlődés, (városodás, városiasodás)
- megerősítendő folyamatok: -

c. Összefüggések:

- új összefüggések: városfejlődést befolyásoló tényezők hatásai; az urbanizáció egyes szakaszainak kiváltó okai
- megerősítendő összefüggések: a város folyamatosan változik

d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek:

- infografika elemzése (városlakók aránya)
- ábrák megfigyelésével történő ismeretek elsajátítása (városszerkezet, városfejlődés)

e. Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek:

- térbeli tájékozódás
- időbeli tájékozódás
- logikus gondolkodás
- térképolvasás
- ábraelemzés
- anyanyelvi kommunikáció, szókincs bővítés (szakszavak használata)
- digitális kompetencia

- önértékelés, önellenőrzés
- rendszerszemlélet
- f. Főbb tanulói tevékenységek:
 - önellenőrzés
 - egyéni feladatvégzés
 - páros munkavégzés
 - (csoportos munkavégzés)
 - térképolvasás
 - ábraelemzés
 - atlaszhasználat
 - egyéni vázlatkészítés
 - asszociációs feladat megoldása
 - topográfiai ismeretek használata
 - vázlatkészítés

2. Szemléltető és munkaeszközök

- számítógép
- projektor
- vetítővászon
- prezenter
- atlasz
- nyomtatott segédanyagok
- nyomtatott feladatlapok
- MS PowerPoint
- (Google Maps)
- füzet, toll, ragasztó

3. Felhasznált irodalom

- Arday István, Sáriné dr. Gál Erzsébet, dr. Kőszegi Margit, Ütőné dr. Visi Judit: Földrajz tankönyv 10., Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (2015)
- Jónás Ilona, Kovács Lászlóné, Vízvári Albertné: Földrajz 9., Kozmikus és természetföldrajzi környezetünk, Mozaik Kiadó (2001)
- <http://tamop412a.ttk.pte.hu/files/foldrajz2/ch03s06.html>

- Nagymihály Máttyás (szerk): Képes Földrajzi Atlasz 5-10. osztályosok számára, Mozaik Kiadó, Szeged, 2015.

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munkaforma	Eszköz
0-2'	ÓRA ELEJI RITUÁLÉK - Köszönés, jelentés, adminisztráció - Az előző tanórán kiosztott feladatlap elővétele	órai keret biztosítása	-	-	projektor + vetítővászon + nyomtatott anyagok
2-8'	A FALVAK, SZÓRVÁNYOK TÉMÁHOZ KIIDOTT FELADAT ELLENŐRZÉSE <i>[Megjegyzés: A előző földrajz órán 4 fős csoportokban ismerték meg és jellemezték a tanyát, a farmot, illetve a falvakat (alaprajz és funkció szerint) kiadott szövegek és ábrák, képek alapján]</i> - Ipari funkcióval rendelkező falvak jellemzésének ellenőrzése - Szolgáltató funkcióval rendelkező falvak jellemzésének ellenőrzése	ellenőrzés	megbeszélés + magyarázat	frontális osztálymunka + csoportmunka	projektor + vetítővászon + nyomtatott anyagok
8-10'	ÖSSZEFOGLALÁS - A falvak, szórványok téma összefoglalása, rendszerezése - települések csoportosításáról ábra kivetítve* <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mely szempontok alapján csoportosítottuk a településeket?</i> • <i>Mely szempontok alapján lehetne még csoportosítani azokat?</i> 	ismétlés + rendszer szemlélet fejlesztése	összefoglalás + kérdés + megbeszélés + szemléltetés	frontális osztálymunka	projektor + vetítővászon
10-15'	ÁTVEZETÉS AZ ÚJ TÉMÁBA	érdeklődés	kérdés	frontális	projektor

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Városok számának megtippeltetése majd ismertetése, városi rang kritériumai</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Magyarországon hány város van?</i> ○ <i>Mely kritériumoknak szükséges megfelelnie egy nagyközségnek, hogy az „várossá válhasson”?</i> • <u>Grafikon kivetítése a városi népességről, és annak elemzése (https://www.unicef.org/sowc2012/urbanmap/ - vész esetére videoformátumban lementve)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Hányan élnek városban az egyes országokban?</i> ○ <i>Mekkora a városlakók aránya az egyes országokban? És mekkora világszinten?</i> ○ <i>Milyen tendenciát mutat az interaktív grafikon? Mely problémákat veti fel a városlakók számának a növekedése?</i> 	<p>felkeltése + motiváció megteremtése + új ismeretek szerzése</p>	<p>+ ábraelemzés</p>	<p>osztálymunka + tanári közlés</p>	<p>+ vetítővászon + internetkapcsolat</p>
15-32'	<p>VÁROSFEJLŐDÉST SEGÍTŐ ADOTTSÁGOK</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Adottságok, tényezők gyűjtése közös ötleteléssel</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mely természetföldrajzi adottságok, tényezők segítették egy-egy város kialakulását és fejlődését?</i> - <u>Feladatlapok kiosztása</u> (mellékletként csatolva), <u>egyéni munka</u> <ul style="list-style-type: none"> • A felsorolt városok kontúrvonalas térképen való jelölése (atlasz használata engedélyezett) • A bejelölt városok társítása a felsorolt tényezőkhöz Cél: A felsorolt városok elhelyezése térképen, majd a hozzá tartozó kialakulást, fejlődést segítő tényező meghatározása/ - A felsoroltaktól eltérő adottságok gyűjtése, kizárólag magyarországi példákkal - <u>Feladatlapok ellenőrzése</u> Közös ellenőrzés. A térkép kitöltött verziójának kivetítése. Az egyes városokhoz műholdkép kapcsolása és elemeztetése, illetve további példák sorolása a hasonló/azonos tényező(k) hatására kialakult városokra. 	<p>ok-okozati összefüggések felismertetése + feladatismertetés + munkaszervezés + munka koordinálása + tanulási, megismerési folyamat ellenőrzése + értékelés</p>	<p>kérdés + feladatmegoldás + ellenőrzés + képelemzés + megbeszélés</p>	<p>frontális osztálymunka + egyéni munka</p>	<p>projektor + vetítővászon + atlasz + nyomtatott feladatlapok + íróeszköz</p>

32-44'	<p>VÁROSOK SZERKEZETI MODELLE</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>A téma felvezetése</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Tudtok-e olyan budapesti városrészeket mondani, amelyeknek meghatározott szerepköre van?</i> (pl. lakóhely, munkahely, szolgáltató funkció) • <u>Budapest városszerkezetén keresztül a koncentrikus szerkezeti modell megismerése páros munkával</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ A korábban kiosztott feladatlapon lévő második feladat megoldása párban. Egyes városrészek funkcióját kell meghatározni, illetve a felsorolt példákat beírni az ábrába. • <u>A kitöltött, kiegészített ábra közös ellenőrzése</u> 	<p>közös ötletelés + rendszer szemlélet fejlesztése + helyismereti tudásra építés + megbeszélés</p>	<p>megbeszélés + ábraelemzés + feladatmegoldás + ellenőrzés</p>	<p>frontális osztálymunka + páros munka</p>	<p>projektor + vetítőtábla + nyomtatott feladatok</p>
44-45'	<p>ÓRA VÉGI RITUÁLÉK</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jövő órai téma ismertetése • Elköszönés 	<p>levezetés + órai keret biztosítása</p>	-	-	-

A kiadott feladatlap külön fájlként mellékelve.